

Jens Eide AS
Gaupemyrheia 16
4790 Lillesand

Saksbehandler:
Ildikó Nordensvan

Inspeksjonsrapport: Inspeksjon ved Jens Eide AS

Kontrollnummer: 2021.277.I.SFAG

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:

Jens Eide – daglig leder

Andre deltagere fra virksomheten

Fredrik Eide – prosjektleder

Solvar Brandser - kvalitets og HMS medarbeider

Terje L Glamsland - teknisk leder

Fra Statsforvalteren i Agder:

Ildikó Nordensvan

Andre deltagere fra Statsforvalteren i Agder:

Ole Martin Aanonsen

Deltakere fra Lillesand kommune

Tarjei Moi

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved Jens Eide AS (slakteri) den 17. november 2021. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Statsforvalteren i Agder avdekket 4 avvik og ga 2 anmerkninger under inspeksjonen.

Avvik:

1. Virksomheten har ikke tilfredsstillende utslippskontroll.
2. Virksomheten har mangelfulle rutiner for håndtering av farlig avfall.
3. Risikovurderingen er mangelfull.
4. Virksomheten mangler skriftlig substitusjonsvurdering.

Anmerkninger:

1. Virksomheten bør ha bedre dokumentasjon på fettavskiller, inkl. vedlikehold.
2. Virksomheten bør forbedre avvikshåndteringen.

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 5 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift.

5. januar 2022	Ildikó Nordensvan	Ole Martin Aanonsen
dato	kontrollør	seniorrådgiver
	Statsforvalteren i Agder	

Kopi av rapporten sendes til:

- Lillesand kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: Jens Eide AS	
Organisasjonsnr.: 886396732	Eies av: 886383932
Bransjenr. (NACE-kode): 10.110 - Bearbeiding og konservering av kjøtt	

Kontrollert enhet

Navn: Jens Eide slakteri	Anleggsnr.: 4215.0049.01
Kommune: Lillesand kommune	Fylke: Agder
Anleggsaktivitet: næringsmiddelindustri	
Tillatelse gitt: 23.05.2006	Sist endret:

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen er en del av Statsforvalterens risikobaserte industritilsyn for i år.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Prosess og renseutstyr
- Utslipp til luft
- Utslipp til vann
- Sedimenter og grunnforurensning
- Avfall
- Kjemikalier

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Jens Eide AS plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Statsforvalteren skal kunne avslutte saken, må innen 15. mars 2022 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er fulgt opp.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (sfagpost@statsforvalteren.no) til Statsforvalteren i Agder v/Ildikó Nordensvan.

4. Pålegg om undersøkelser

Statsforvalteren viser til kommunikasjon og muntlig varsel om kartlegging av utslipp ved tilsynet. Vi viser også til vår e-post av 18.11.2021. Jens Eide tar prøver av avløpsvann, men prøvetakingen omfatter ikke alle relevante utslippskomponenter fra slakterivirksomheten. Produksjonen ved virksomheten har i tillegg økt de siste årene. Det er derfor behov for en fullstendig gjennomgang og kartlegging av virksomhetens utslipp til vann. Kartleggingen vil danne også grunnlag for å utarbeide ny utslippstillatelse for virksomheten.

Jens Eide AS må foreta følgende undersøkelser (jf. forurensningsloven § 51):

- mengde avløpsvann (prosessavløpsvann) pr. døgn og år
- temperatur
- pH
- organisk materiale (KOF og BOF₅)
- suspendert stoff
- total fosfor
- nitrogen
- fett

Rapport fra prøvetaking må inkludere bedriftens vurderinger av utslippet og vurdering av påvirkning på kommunalt nett/reanseanlegg. Rapporten skal sendes Statsforvalteren innen 15. april 2022.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet, jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage bør begrunnes og skal sendes Statsforvalteren i Agder senest tre uker etter mottakelsen av dette brevet.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes, jf. forvaltningsloven § 42

5. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 4. november 2021. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Statsforvalteren i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter

forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften § 39-7.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Jens Eide AS bli ilagt et gebyr på kr 33 800,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften § 39-7. Dette tilsvarer gebyrsats 1 for tilsyn av inntil en dags varighet. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. §§ 28 og 29 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Agder. Statsforvalteren vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak.

En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

6. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Statsforvalteren i Agder (jf. offentleglova).

7. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Virksomheten har ikke tilfredsstillende utslippskontroll.

Avvik fra:

Utslippstillatelse av 23.05.2006 pkt. 9.2.

Lov om vern mot forurensning og om avfall (forurensningsloven) § 7

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 annet ledd pkt. 7

Kommentarer:

Avløpsvann fra slakterivirksomhet inneholder fett, næringsalter, organisk materiale og kjemikalier som er brukt ved vasking og desinfeksjon. Dersom avløpsvannet ikke er rensert tilfredsstillende, kan utslipp medføre forurensning. Utslipp av fett, organisk materiale og kjemikalier kan også ha negativ påvirkning på renseeffekten i kommunalt renseanlegg.

Virksomheter har ansvar for å kartlegge og ha oversikt over sine utslipp og dokumentere at utslippene er i henhold til utslippstillatelsens grenseverdier. For å kunne dokumentere egen utslippskontroll, må virksomheter utarbeide et måleprogram.

Et måleprogram er virksomhetens beskrivelse av hvordan og hvor utslipp måles, hvor ofte, samt begrunnelse for valgene som bedriften har gjort. Virksomheten selv skal vurdere hvilke målinger som er aktuelle ut fra type utslipp, og i tillegg må frekvens for prøvetaking og

usikkerhet knyttet til resultater framgå av programmet. I måleprogrammet skal det også komme frem om og hvordan utslippene varierer over tid. Ved tilsynet viste vi til veileder til måleprogram, Industrielle måleprogram (M-6/2013), som kan lastes ned fra Miljødirektoratets hjemmeside (under publikasjon). Her er det beskrevet detaljert hva et måleprogram skal omfatte.

Virksomheten kunne ikke dokumentere at utslippsgrensene i tillatelsen er overholdt, fordi virksomheten ikke tar de prøvene som er krevd i tillatelsen. Virksomhetens prøvetaking er gjennomført etter krav fra Lillesand kommune, og ikke tilpasset til utslippstillatelsens vilkår. Tillatelsen fra 2006 regulerer utslipp per tonn slaktet dyreart. Virksomheten opplyste at disse vilkårene er udaterte og at det ikke er mulig å ta prøver slik tillatelsen krever. Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i en utslippstillatelse dersom vilkårene i forurensningsloven § 18 første ledd er til stede. Tillatelse kan i alle tilfeller tilbakekalles eller endres når det har gått 10 år etter at tillatelsen ble gitt, jf. også vår kommentar under andre forhold. Det er virksomhetens ansvar å sørge for at utslippstillatelsen med vilkår er i tråd med de faktiske forhold og søke om endring av tillatelsen ved endrede driftsforhold, eller søke om oppheving av ev. unødvendige vilkår.

Jens Eide har et dokument, *Prøvetaking av avløpsvann – BOF5 og pH* som beskriver prøvetakingen av BOF og pH i avløpsvann. Dette dokumentet tilfredsstiller ikke kravene til innhold i et måleprogram, jf. ovennevnte veiledning fra Miljødirektoratet. Prøvene som er tatt ved virksomheten er ikke representative, dvs. virksomheten ikke vurderer prøvetakingsfrekvensen ut ifra utslippsmengde og variasjon i produksjonsforhold.

Avvik 2

Virksomheten har mangelfulle rutiner for håndtering av farlig avfall.

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 annet ledd pkt. 7

Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) §11-8 Leveringsplikt og deklarasjonsplikt § 11-12

Kommentarer:

Avfallsforskriften kapittel 11 setter krav til hvordan virksomheter skal håndtere oppbevare og levere vider farlig avfall. For å sikre forsvarlig håndtering av farlig avfall må interkontrollen omfatte skriftlige rutiner for avfallshåndtering. Farlig avfall skal leveres minst en gang årlig dersom avfallsmengde overstiger 1 kg. Ved levering skal avfallet deklarerer i avfallsdeklarering.no.

Det er krav om skriftlige rutiner for identifisering, oppbevaring, merking, levering og deklarerer av farlig avfall. Virksomheten har mulighet til å gi avfallsmottak, innsamler, transportør eller konsulent fullmakt til å deklarerer i avfallsdeklarering.no. En fullmakt fritar imidlertid ikke virksomheten fra ansvaret for levering avfall og deklareringsplikt.

Jens Eide har instruks for avfallshåndtering, men disse omtaler ikke håndtering av farlig avfall.

Virksomheten leverer farlig avfall til Midtstøl transport og har gitt fullmakt til dem for deklarerer av avfall. Vi kunne ikke imidlertid finne virksomheten som avfallsprodusent i det nasjonale systemet for farlig avfall, avfallsdeklarerer.no. Virksomheten opplyser at farlig avfall er deklarerert på Agder Eiendom AS fordi Midtstøl transport har Agder Eiendom AS som kunde og Jens Eide er en leietaker hos Agder Eiendom AS. Farlig avfall må deklarerer på avfallsprodusenten (dvs. Jens Eide) og det er feil å deklarerer avfallet på Agder eiendom. Det er også viktig at Jens Eide kjenner til avfallsdeklarerer.no og kontrollerer hva som er deklarerert på virksomheten, selv om det er gitt fullmakt.

Avvik 3

Risikovurderingen er mangelfull.

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 punkt 6

Kommentarer:

Virksomheter skal kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene. Dette skal dokumenteres skriftlig med frister og ansvarlig for gjennomføring.

Jens Eide har utarbeidet en miljørisikokartlegging i 2016. Denne miljørisikokartleggingen ble oppdatert etter tilsynet og sendt til Statsforvalteren den 18.11.2021. Oppdateringen omfatter nå en forenklet en handlingsplan, men det er ikke konkretisert hvem er ansvarlig for tiltak og hvilke tidsfrister som gjelder for å gjennomføre tiltak.

Avvik 4

Virksomheten mangler skriftlig substitusjonsvurdering.

Avvik fra:

Lov om kontroll med produkter og tjenester (Produktkontrollloven) § 3a
Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5, 2. ledd, punkt 6

Kommentarer:

Alle virksomheter som bruker kjemikalier som kan medføre skade for helse og miljø, har plikt til å vurdere om de kan erstatte produktet med et som er mindre farlig hvis det ikke medfører urimelig kostnad eller ulempe. Vurderingen skal gjennomføres med jevne mellomrom og dokumenteres skriftlig.

Jens Eide kunne ikke dokumentere at det er gjennomført substitusjon.

8. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1

Virksomheten bør ha bedre dokumentasjon på fettavskiller, inkl. vedlikehold

Kommentarer

Utforming, dimensjonering, styring og vedlikehold er avgjørende for at rensing skal fungere godt og gi ønsket renseseffekt. Det er flere viktige faktorer som kan påvirke effekten til fettutskilleren, for eksempel oppholdstid, temperatur, dimensjonering etc. For å sikre god separasjon av fett fra vann er riktig oppholdstid viktig og temperaturen i vannet må ikke overstige 30 °C. Videre kan bruk av vaskemidler medføre emulgering av fett, slik at fettene ikke vil separeres fra avløpsvannet. Virksomhetens rutiner skal altså beskrive bl.a. de ovennevnte momentene for å sikre god drift av fettavskilleren.

Bedriften har et renseanlegg for fett. Jens Eide opplyste ved tilsynet at fettavskiller tømmes regelmessig, og at det gjennomføres vedlikeholdstiltak i renseanlegget. I etterkant av tilsynet mottok vi en skriftlig rutine for fettutskiller som omfatter tilsyn med fettutskiller, intervall for tømming og planlegging for vedlikehold. Vi tar dette til orientering, men mener at dokumentet bør presisere hva tilsynet innebærer og hvilke momenter som skal sjekkes. Ved tilsynet kunne vi ikke se dokumentasjon på renseanleggets dimensjonering. Det er viktig at virksomheten har en beregning som viser at fettutskilleren er egnet for å behandle utslippet fra slakterivirksomheten og en vurdering av at renseanlegget er dimensjonert for den vannmengden som går gjennom anlegget.

Anmerkning 2

Virksomheten bør forbedre avvikshåndteringen.

Kommentarer:

Virksomheten har et system for avvikshåndtering, men virksomheten registrerer i liten grad avvik som berører ytre miljø. Det er derfor viktig at avviksdefinisjonen drøftes i virksomheten slik at alle ansatte har en felles forståelse om hvilke hendelser og forhold som skal registreres som avvik innen ytre miljø. Vi har også lagt merke til at overskridelser av grenseverdier og andre krav i tillatelsen ikke er registrert som avvik. Slike forhold bør føres som avvik i virksomhetens system for avvikshåndtering.

9. Andre forhold

Behov for å revidere utslippstillatelse for Jens Eide AS

Jens Eide har økt sin produksjon de siste årene og har overskredet utslippstillatelsens rammekrav. Dette er påpekt av Statsforvalteren i tilbakemeldingene på egenkontrollrapporter i 2019, 2020 og 2020. I tillegg er utslippstillatelsen for Jens Eide eldre enn 10 år og regelverket har endret seg betydelig siden tillatelsen ble gitt.

Dersom en tillatelse er eldre enn ti år, kan Statsforvalteren kreve at tillatelsen revideres eller at det søkes om ny utslippstillatelse, jmfør forurensningsloven § 18, 3.

Vedlagt brev inneholder oversikt over opplysninger søknaden bør inneholde.

Statsforvalteren ber Jens Eide sende inn søknad om ny tillatelse innen 15.04.2022. Dersom vi ikke har fått søknaden innen fristen, blir slakterivirksomheten hos Jens Eide AS å anse som ulovlig.

10. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) §§ 3 og 3a
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Statsforvalteren
- Pålegg/vedtak i korrespondanse mellom virksomheten og Statsforvalteren